

Попович Володимир Михайлович,

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України, головний
науковий співробітник ДНДІ МВС
України, м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-4538-3274

Баліна Світлана Никифорівна,

кандидат економічних наук, старший
науковий співробітник, провідний науковий
співробітник ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-4046-1173

Расюк Анастасія Олександрівна,

кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник, провідний науковий
співробітник ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0001-5802-1187

ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджуються види кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства. Обґрунтовуються стан та тенденції криміногенної ситуації в лісовій галузі на підставі аналізу статистичних даних Генеральної прокуратури України. Наголошується на необхідності комплексного підходу, подальшої розробки заходів протидії зазначеним кримінальним правопорушенням та проведення системного дослідження теоретичних і прикладних проблем розкрадання лісодеревини та порушення порядку ведення лісового господарства.

Ключові слова: кримінальні правопорушення, незаконна порубка, лісове господарство, криміногенні процеси у сфері лісогосподарської діяльності, злочинність у сфері лісогосподарських відносин, протидія злочинам у сфері обороту лісу.

У Стратегії національної безпеки України екологічна безпека, зокрема безпека середовища життєдіяльності людини, належить до одного із найвищих пріоритетів. Тому не викликає сумнівів актуальність створення умов для підтримання екологічної рівноваги на території України, модернізації комунальної інфраструктури, посилення охорони навколишнього природного середовища, упровадження новітніх систем поводження з відходами і скорочення промислових викидів, забезпечення

ефективного використання природних ресурсів, захисту лісів і водойм, розвитку заповідного фонду, запобігання виникненню негативних наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру та усунення їх [1]. За даними Інтерполу, екологічна злочинність є третьою за прибутковістю в світі. Так, найбільша її частина, злочини, пов'язані з деревиною, щороку приносять злочинним угрупованням світу від 51 до 152 млрд дол. [2].

Загальна площа лісового фонду України становить – 10,4 млн га, із яких вкритих лісовою рослинністю – 9,6 млн га. Лісистість території країни становить 15,9 %. До особливостей лісів та лісового господарства України належать:

- відносно низький середній рівень лісистості території країни;
- зростання лісів у різних природних зонах (Полісся, Лісостеп, Степ, Українські Карпати та гірський Крим), що містить істотні відмінності щодо лісорослинних умов, методів ведення лісового господарства, використання лісових ресурсів та корисних властивостей лісу;
 - переважно екологічне значення лісів та висока їх частка (до 50 %) з режимом обмеженого лісокористування;
 - високий відсоток заповідних лісів (16,1 %), який має стійку тенденцію до зростання;
 - історично сформувалась ситуація закріплення лісів за численними постійними лісокористувачами (для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям кількох десятків міністерств і відомств);
 - значна площа лісів зростає у зоні радіоактивного забруднення;
 - половина лісів України є штучно створеними і потребують посиленого догляду.

Потенційні запаси і можливості українських лісів великі і, на думку спеціалістів та міжнародних експертів, повністю не використовуються. Використання щорічного приросту ліквідної деревини в Україні знаходиться в межах 50–60 %, а в країнах Європи використання щорічного приросту складає 60–80 %. Україна займає 9-те місце в Європі за площею лісів та 6-те місце за запасами деревини. Запас деревини в лісах оцінюється в межах 2,1 млрд куб. м [3].

Деревина є однією з найбільших експортних галузей України, що приносить 1,7 млрд доларів США, дає роботу 350 тисячам чоловік і становить майже 4 % ВВП [4]. Загалом в нашій державі за встановленими нормативами вирубують 20 млн куб. м лісу на рік. Проте в лісах вчиняються і незаконні рубки. За 2018 рік: відношення обсягів незаконних рубок до обсягу ліквідної деревини, заготовленої в лісах Держлісагенства (16,5 млн куб. м), склало 0,1 %; обсяг незаконних рубок на 1000 га земель, вкритих лісовою рослинністю, склав 2,6 куб. метрів. Обсяги незаконних рубок склали у I півріччі 2020 р. 40,2 тис. куб. м, що становить 54 % від загального обсягу за аналогічний період минулого року (I півріччя 2019 року – 74,3 тис. куб. м). Шкода, заподіяна лісу, становить 333,9 млн грн. Лісопорушниками в добровільному порядку відшкодовано лише 3,1 млн грн [5].

Дані, наведені вище, про зменшення кількості зареєстрованих незаконних рубок не свідчать про те, що цих злочинів щороку вчиняється дедалі менше. Незаконні рубки лісових насаджень на сьогодні є значною загрозою екологічній та економічній безпеці держави. За даними державної статистики у наших лісах незаконні рубки складають менше одного відсотка. Однак експерти оцінюють в окремих регіонах цей обсяг до 50% від всього обсягу зрубаних дерев. Йдеться про мільярдні збитки для бюджетів різних рівнів по всій країні [6].

В сучасних умовах зростає увага суспільства й влади до лісового сектору. Зауважимо, що, оцінюючи якість людського життя, міжнародні організації ООН та ЄС розглядають до тридцяти одного показника, п'ятнадцять із яких, у тому числі забезпеченість киснем, водою і харчами, кліматичні умови, збереженість фауни і ґрунтів, наявність деревини, тісно пов'язані з лісами. Деревина з року в рік стає усе більш затребуваним і дефіцитним ресурсом. Більше 3 млрд людей використовують деревину як паливо, приблизно для 2 млрд людей ліс – це засіб для існування та їхній основний дохід, 750 млн живуть у лісах [7].

Метою цього дослідження є вивчення кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства, які завдають значної шкоди довкіллю й ставлять під загрозу в цілому сталий розвиток України.

Розслідування обставин вчинення незаконних рубок свідчить про те, що головними причинами збільшення їх обсягів є діяльність технічно оснащених злочинних груп, низький рівень матеріального забезпечення населення, яке змушене задовольняти свої життєві потреби у незаконний спосіб, а також велика кількість неконтрольованих приватних пилорам, які скуповують незаконно видобуту деревину.

Ліси в Україні виконують, головним чином, екологічні природно-захисні функції та мають обмежене експлуатаційне значення, переважно у вигляді санітарних рубок з одночасною висадкою молодого лісу. Однак реальна практика свідчить, що в роки незалежності експлуатація лісового фонду набула хижацького характеру. Комерційна спрямованість лісгосподарської діяльності зорієнтована на нелегальний експорт під виглядом дров на опалення за кордон відправляють ділову деревину.

Понад 90 % доходів лісгосподарських підприємств складають прибутки від реалізації ділової й паливної деревини на внутрішньому і зовнішньому ринках. На експорт вивозиться ділова деревина під виглядом паливної, пиломатеріалів, виготовлених із необроблених лісоматеріалів, деревного вугілля. На внутрішньому ринку переважно споживається технологічна деревина і дрова паливні. Підвищений попит на лісоматеріали задовільняється шляхом заготівлі деревини в законному порядку, а також незаконної порубки лісу.

За результатами аналізу статистичних даних Генеральної прокуратури України за останні три роки (2017–2019 рр.), можна відзначити, що зменшилась кількість облікованих кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства та лісозаготівлі на 16,8 %, у т.ч. особливо тяжких – на 15 %, тяжких – на 15,3 %, а середньої тяжкості – зросла на 6,6 %. Проте відсоток особливо тяжких злочинів

від кількості облікованих кримінальних правопорушень у лісовій галузі майже залишився незмінним – 3,4 % (2017 – 3,4 %, 2018 – 3,9 %, 2019 – 3,4 %), але тяжких зріс з 37,5 % у 2017 р. до 38,2 % у 2019 р., а середньої тяжкості – з 27,9 % у 2017 до 35,8 % у 2019 [8].

В цілому за 2019 р. питома вага особливо тяжких і тяжких кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства та лісозаготівлі складала 41,7 % від загальної кількості облікованих злочинів у вказаній сфері. У 2017 році цей показник складав 40,9 %. У 2018 році – вже майже половину всіх облікованих кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства та лісозаготівлі (48,7 %). Все це свідчить про високий рівень суспільної небезпеки кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства та лісозаготівлі.

За структурою переважну більшість облікованих кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства та лісозаготівлі складають злочини проти власності та у сфері службової діяльності й лише невеликий відсоток належить до злочинів у сфері господарської діяльності. За останні три роки відсоток кримінальних правопорушень проти власності від загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень у лісовій галузі зріс з 37,4 % у 2017 р. до 41,1 % у 2019 р. (у 2018 р. – 52,2 %). З них привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем складає значний відсоток: у 2017 році 79,7 %, у 2018 році – 70 %, у 2019 р. – 54,7 %.

Одночасно відсоток злочинів проти власності у великих та особливо великих розмірах (від кількості злочинів проти власності) у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшився – з 16,2 % до 10,8 %.

У сфері службової діяльності кількість кримінальних правопорушень зберігає стабільно високий відсоток. За 2019 р. він складав майже половину (48,8 %) від загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень у сфері лісового господарства та лісозаготівлі (у 2017 р. – 52,8 %). Серед зазначених видів злочинів хабарництво та одержання неправомірної вигоди за останні три роки становить в середньому 12,7 %.

За останні три роки спостерігається зменшення кількості кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру: зі 184 осіб у 2017 р. до 133 осіб у 2019 р. (зменшилась на 27,7 %). Відсоток зазначених кримінальних правопорушень (від загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень у галузі лісового господарства та лісозаготівлі) у 2019 р. також знизився порівняно з 2017 р.: з 31% до 26,9 %. Подібна тенденція характерна для кількості кримінальних правопорушень, за якими провадження направлені до суду з обвинувальним актом, у тому числі з угодою: з 30 % у 2017 р. до 24,5 % у 2019 р. Відсоток кримінальних правопорушень, за якими провадження направлені до суду з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності зменшився з 0,3 % у 2017 р. до 0,2 % у 2019 р. (хоча у 2018 р. цей відсоток зріс порівняно з 2017 р. майже у 2 рази). При співставленні всіх цих показників робота органів досудового слідства з закінчення кримінальних справ є незадовільною, оскільки направлених до суду кримінальних справ у 2019 р. було на 5,5 % менше ніж 2017 р.

Найбільша кількість кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним оборотом лісу, зареєстровано у 1-му півріччі 2020 р. в Закарпатській, Харківській і Чернівецькій областях. За обсягами вилученої деревини найбільші масштаби у Запорізькій (600 м куб.), Рівненській (350 м куб.) та Харківській (190 м куб.) областях. Схеми збуту незаконно вирубані деревини розгалужені по всій Україні, як і вплив злочинних спільнот, що працюють в даній сфері [9].

За останні три роки також зменшилась кількість кримінальних правопорушень, у яких провадження закрито, у тому числі за ч. 1 п.п. 1, 2, 4, 6 ст. 284 КПК України: з 32,3 % у 2017 р. до 25,5 % у 2019 р. Усі кримінальні провадження закрито за зазначеними пунктами.

За вказаний період спостерігалось і зниження рівня установлені суми матеріальних збитків. Зокрема, установлена сума матеріальних збитків у 2017 р. дорівнювала 52657,6 тис. грн, у 2018 р. – 4898,42 тис. грн, у 2019 р. – 19147,93 тис. грн (тобто установлена сума збитків за три роки зменшилась на 27,7 %). З них відшкодовано у 2017 р. – 1137,59 тис. грн, у 2018 р. – 291,98 тис. грн, у 2019 р. – 2347,21 тис. грн (тобто відсоток відшкодування збитків у 2019 р. зріс порівняно з 2017 р. з 2,2 % до 12,2 % відповідно).

За 2017–2018 рр. щодо кількості виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у галузі лісгосподарства та лісозаготівлі, розслідування за якими закінчено у звітному періоді, можна констатувати її зменшення з 136 у 2017 р. до 116 у 2019 р. або на 14,7 %. Із числа вказаних осіб збільшився відсоток тих правопорушників, які вчиняли злочини у складі груп (2017 р. – 10,3 %, 2018 р. – 10,8 %, 2019 р. – 12,1 %). З них простежується тенденція до зростання у складі організованої групи або злочинної організації: у 2017 р. – 1,5 % (від кількості виявлених осіб), у 2018 р. – 1,8 %, у 2019 р. – 2,6 %.

За службовим становищем та соціальним станом серед виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення у сфері лісового господарства та лісозаготівлі, виокремлюються:

керівники підприємств, організацій, установ (2017 р. – 10,3 %, 2018 р. – 4,5 %, 2019 р. – 5,2 %);

керівники підрозділів (відділів, секцій і т.п.) (2017 р. – 0,7 %, 2018 р. – 0,9 %, 2019 р. – 0 %);

державні службовці всіх категорій (2017 р. – 0,7 %, 2018 р. – 0,9 %, 2019 р. – 0 %);

власники, співвласники підприємств (2017 р. – 2,2 %, 2018 р. – 0 %, 2019 р. – 0 %);

приватні підприємці, фермери (2017 р. – 5,9 %, 2018 р. – 1,8 %, 2019 р. – 6,0 %).

Такі низькі абсолютні та відносні показники кількості службових осіб в контексті розподілу за службовим становищем та соціальним станом виявлених осіб, які вчинили кримінальні правопорушення в аналізованій сфері, свідчать про наявність високого рівня латентності вчинених злочинів.

Крім того, низька результативність виявлення таких злочинів обумовлюється неефективністю заходів, спрямованих на протидію злочинам у сфері обороту лісу та лісоматеріалів, що проводяться як правоохоронними органами, так і іншими суб'єктами профілактики.

Лісогосподарська діяльність як об'єкт злочинного посягання, це:

1) величезний обсяг робіт з лісовпорядкування, які фінансуються насамперед з державного бюджету. Фінансування лісовпорядних робіт можливе також з місцевих бюджетів чи бюджетів приватних власників лісових ділянок, а також з інших незаборонених законом джерел фінансування. Всі ці джерела можуть бути об'єктом злочинного посягання, які можуть вчинятись під виглядом фінансування заходів лісовпорядкування шляхом привласнення коштів виділених

2) значний обсяг проектних робіт та інших організаційних та реєстраційно-дозвільних, реєстраційно-посвідчувальних процедур відведення і передачі лісу у приватну власність чи постійне, довгострокове чи короткострокове тимчасове лісокористування, які правопорушники використовують для скритного отримання незаконної вигоди за законні чи протиправні види лісовідведення: у приватну власність; у довгострокове чи короткострокове користування; виділення лісосіки громадянам та приватним лісозаготівельним організаціям;

3) лісокористування платне постійне, довгострокове чи короткострокове тимчасове користування лісом та лісовими ресурсами (продаж ліцензій на відстріл звірів, дозволів заготівлю дров, продаж ділової деревини, використання інших лісових ресурсів), під виглядом яких відбувається приховане неоприходування коштів по балансу лісогосподарського підприємства, отриманих з лісокористувачів за платні види лісокористування, з метою їх "привласнення";

4) охоронна, екологічно-захисна та інші види лісогосподарської діяльності, спрямовані на попередження, виявлення та документальне оформлення і передачу в слідчі органи матеріалів про кримінальні правопорушення проти довкілля, незаконну порубку лісу (ст. 246 КК України), що переростає зі злочинів проти довкілля у організовані псевдо-легітимні, неочевидні, природно-латентні види протиправного лісокористування;

5) лісоохоронна екозахисна, реєстраційно-дозвільна та контрольна діяльність як джерело неочевидних форм отримання незаконної вигоди (хабара) за приховання виявлених правопорушень щодо незаконної порубки лісу, порушення правил пожежної безпеки, екозахисних та інших правопорушень у сфері лісогосподарської діяльності.

Відзначені напрями лісогосподарської діяльності узагальнюють величезний обсяг лісовпорядних робіт, інших видів діяльності, спрямованих на продуктивне лісокористування, лісовідведення, охоронну, екозахисну, реєстраційно-дозвільну та контрольну діяльність, а, відповідно, являють собою загальну структуру однорідних найбільш криміногенних напрямів лісогосподарської діяльності, які є основними об'єктами злочинного посягання і об'єднують притаманні їм види та способи вчинення економічних злочинів та кримінальних проступків.

Система економічних злочинів у сфері лісогосподарської діяльності як складова злочинів та злочинності у сфері економіки включає злочинні посягання на:

- 1) відносини власності та оперативного управління майном;
- 2) відносини обліку й руху матеріальних активів лісогосподарських підприємств, та нематеріальних активів, які мають вартісну оцінку, а не належать до майнових цінностей (авторські права на виведені нові чи удосконалені рослини, біоінженерні розробки захисту лісу від шкідників, тощо);
- 3) відносини цивільно-правової фіксації відведення лісових ділянок, передачі у власність, управління чи користування інженерними меліораційними чи іригаційними спорудами тощо (нотаріального посвідчення змін у сфері відносин власності), набуття, переуступки, позбавлення прав власності на ліс та споруди у лісовій зоні, здачі та отримання у оренду, користування, їх обліку, руху, оподаткування;
- 4) реєстраційно-дозвільні, контрольні-регулятивні та інші організаційно-правові відносини;
- 5) службові відносини, використані для корупції та зловживання службовим становищем в процесі організації, регулювання і контролю за всіма видами лісовпорядкуванням, лісовідведення, охорони, захисту від екологічних та інших зловживань, капіталооборотними процесами з лісокористування, тощо.

Складовими криміногенних процесів у сфері лісогосподарської діяльності є економічні злочини та кримінальні проступки – це корисливі, неочевидні, природно-латентні, не здатні до самопрояву суспільнонебезпечні діяння (дії чи бездіяльність), вчинення яких законспіровано під процес та під вигляд легітимних економічної, організаційно-регулятивної, контрольної та інших напрямів лісогосподарської діяльності.

Другою складовою злочинів у сфері зазначеної діяльності є загально-кримінальні правопорушення – це очевидні, здатні до самопрояву (є заявник-потерпілий від вимагателів, вбивство лісника, єгера, тощо), інколи штучно-латентні (з причин недовіри потерпілої сторони до правоохоронців, тощо) суспільно-небезпечні діяння (дія або бездіяльність), вчинені з корисливих чи інших особистих мотивів, які зазвичай посягають на два об'єкти – екологічні та економічні лісогосподарські відносини (незаконна порубка лісу – крадіжка деревини, вимагання незаконного виділення лісосіки – особисті права, здоров'я власників та службовців лісогосподарських підприємств тощо) та відносини з охорони життя, здоров'я, особистих прав службовців лісоохоронної служби, службовців лісогосподарських установ, від яких залежать умови лісокористування, виділення лісосіки, тощо; службовців органів державної влади та місцевого самоврядування або лісовідведення.

Таким чином, криміногенні процеси у сфері лісогосподарських відносин охоплюють протиправну поведінку учасників лісогосподарських відносин. Повний ланцюжок незаконного обігу деревини складається з нелегальної вирубки, перевезення, переробки, експорту та продажу деревини та виробів з неї. Лісова злочинність є проблемою для багатьох країн світу, оскільки злочинні групи є високо прибутковими, інтернаціональними та пов'язаними з місцевою корупцією. Ефективне вирішення питання протидії злочинності у сфері лісогосподарської діяльності потребує використання найновіших технологій контролю за лісами та

кооперацію всіх, хто зацікавлений у їх збереженні, співпрацю та обмін інформацією між вітчизняними та міжнародними правоохоронними органами, екологічними організаціями, а також між урядами держав світу; контролю за рухом деревини на всіх етапах; розділення функцій контролю і захисту лісів та їхнього комерційного використання між незалежними одна від одної структурами; подолання корупції як є однієї з вагомих причин злочинності у сфері лісового господарства тощо. Зазначене вище підтверджує необхідність комплексного підходу, подальшої розробки заходів протидії кримінальним правопорушенням у сфері лісогосподарської діяльності та проведення системного дослідження відповідних теоретичних і прикладних проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (дата звернення: 17.09.2020).
2. “Лісова злочинність”. Протидію нелегальній вирубці лісів в Україні обговорили за участю “Інтерполу”. 18 вересня 2019. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30171677.html> (дата звернення: 14.09.2020).
3. Загальна характеристика лісів України. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921&cat_id=32867 (дата звернення: 11.09.2020).
4. Причетні до корупції. Як компанії-мільярдиери та уряди ЄС не справляються з проблемами українських лісів. URL: https://docs.wixstatic.com/ugd/624187_0d15e932377e4251898be6aaa71edf2e.pdf (дата звернення: 05.10.2020).
5. На колегії Держлісагентства обговорили результати роботи лісової галузі у І півріччі 2020 року. 2020-08-13. URL: <https://www.ukrforest.com/news/14678> (дата звернення: 05.10.2020).
6. В Києві презентували проєкт, який допоможе зберегти українські ліси від незаконного вирубування. URL: <https://www.prostir.ua/?news=v-kyjevi-prezentuvaly-projekt-yakuj-dopomozhe-zberehty-ukrajinski-lisy-vid-nezakonnoho-vyrubuvannya> (дата звернення: 05.10.2020).
7. Сьогодні відзначають Міжнародний день лісів. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1197078-sogodni-vidznachayut-mizhnarodniy-den-lisiv> (дата звернення: 05.10.2020).
8. Звіт про кримінальні правопорушення, вчинені на підприємствах, установах, організаціях за видами економічної діяльності за січень-грудень 2017, 2018 та 2019 років / Генеральна Прокуратура України. Статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113285&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 03.10.2020).
9. Як діяльність злочинних угруповань у сфері лісового господарства “висмоктує” природні ресурси держави. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/07/1/7257775/> (дата звернення: 03.10.2020).

REFERENCES

1. Stratehiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy, zatverdzhena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 14 veresnia 2020 roku № 392/2020. National Security Strategy of Ukraine, approved by the Decree of the President of Ukraine of September 14, 2020 No 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (Date of Application : 17.09.2020) [in Ukrainian].
2. “Lisova zlochynnist”. Protydiiu nelegalnii vyrubtsi lisiv v Ukraini obhovoryly za uchastiu “Interpolu”. 18 veresnia 2019. “Forest Crime”. Counteraction to illegal logging in Ukraine was discussed with the participation of Interpol. September 18, 2019. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30171677.html> (Date of Application: 14.09.2020) [in Ukrainian].
3. Zahalna kharakterystyka lisiv Ukrainy. Derzhavne ahentstvo lisovykh resursiv Ukrainy. “Forest crime”. Counteraction to illegal logging in Ukraine was discussed with the participation of Interpol. September 18, 2019. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62921&cat_id=32867 (Date of Application: 11.09.2020) [in Ukrainian].
4. Prychetni do koruptsii. Yak kompanii-miliardery ta uriady YeS ne spravliaiutsia z problemamy ukrainskykh lisiv. General characteristics of forests of Ukraine. State Agency of Forest Resources of

Ukraine. URL: https://docs.wixstatic.com/ugd/624187_0d15e932377e4251898be6aaa71edf2e.pdf (Date of Application: 05.10.2020) [in Ukrainian].

5. Na kolehii Derzhlisahentstva obhovoryly rezultaty roboty lisovoi haluzi u I pivrichchi 2020 roku. 2020-08-13. The results of the work of the forest industry in the first half of 2020 were discussed at the board of the State Forestry Agency. 2020-08-13. URL: <https://www.ukrforest.com/news/14678> (Date of Application: 05.10.2020) [in Ukrainian].

6. V Kyievi prezentuvaly proiekt yakyi dopomozhe zberehty ukrainski lisy vid nezakonnoho vyrubuvannia. A project to help protect Ukrainian forests from illegal logging was presented in Kyiv. URL: <https://www.prostir.ua/?news=v-kyjevi-prezentuvaly-projekt-yakyj-dopomozhe-zberehty-ukrajinski-lisy-vid-nezakonnoho-vyrubuvannia> (Date of Application: 05.10.2020) [in Ukrainian].

7. Siohodni vidznachaiut Mizhnarodnyi den lisiv. Today is International Forest Day. URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1197078-sogodni-vidznachayut-mizhnarodniy-den-lisiv> (Date of Application: 05.10.2020) [in Ukrainian].

8. Zvit pro kryminalni pravoporushennia, vchyneni na pidpriemstvakh, ustanovakh, orhanizatsiakh za vydamy ekonomichnoi diialnosti za sichen-hruden 2017, 2018 ta 2019 rokiv. Report on criminal offenses committed at enterprises, institutions, organizations by type of economic activity for January-December 2017, 2018 and 2019. Prosecutor General's Office of Ukraine. Statistical information on the state of crime and the results of prosecutorial and investigative activities. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113285&libid=100820&c=edit&_c=fo (Date of Application: 03.10.2020) [in Ukrainian].

9. Yak diialnist zlochynnykh uhrupovan u sferi lisovoho hospodarstva "vysmoktuie" pryrodni resursy derzhavy. As the activity of criminal groups in the field of forestry "sucks" the natural resources of the state. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2020/07/1/7257775/> (Date of Application: 03.10.2020) [in Ukrainian].

UDC 343.91:63

Popovych Volodymyr,Doct. Sci. (Law), Professor,
Honored Lawyer of Ukraine,

Chief Researcher,

State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine,

ORCID ID 0000-0002-4538-3274

Balina Svitlana,Cand. Sci. (Economics), Senior Researcher,
Leading Researcher,State Reserch Institute MIA Ukraine, Kyiv,
Ukraine,

ORCID ID 0000-0002-4046-1173

Rasiuk Anastasiia,Cand. Sci. (Law), Senior Researcher,
Leading researcher,State Reserch Institute MIA Ukraine, Kyiv,
Ukraine,

ORCID ID 0000-0001-5802-1187

**TYPES OF CRIMINAL OFFENSES
IN THE FIELD OF FORESTRY**

Paper studies the types of criminal offenses committed in the field of forestry, analyzes the statistics of the Prosecutor General's Office of Ukraine in this field,

© Popovych Volodymyr, Balina Svitlana, Rasiuk Anastasiia, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.3\(49\).21](https://doi.org/10.36486/np.2020.3(49).21)

Issue 3(49) 2020

<http://naukaipravookhorona.com/>

substantiates the need for an integrated approach, further development of measures to combat these criminal offenses and systematic research of theoretical and practical issues of timber theft and violations.

The high level of public danger of criminal offenses in the field of forestry is evidenced by the fact that almost half of all reported crimes in this area are particularly serious and grave crimes. Their number, as well as the rate of crimes of medium gravity over the past two years is constantly growing.

By structure, the largest share of recorded criminal offenses in the field of forestry and logging are crimes against property and in the sphere of official activity, and only a small percentage belong to crimes in the sphere of economic activity.

Among the criminal offenses against property in this area, the vast majority are misappropriation, misappropriation of property or taking it by abuse of office. At the same time, the number of crimes against property in large and especially large amounts has almost halved. In the field of official activity, the number of criminal offenses remains consistently high.

The high latency of actual thefts in the forest sector of the country's economy is determined by the growing criminalization of Ukraine's forest industry. Effective combating of crime in the field of forestry requires the use of the latest forest control technologies and cooperation of all those interested in their preservation, cooperation and exchange of information between domestic and international law enforcement agencies, environmental organizations and between governments; control over the movement of wood at all stages; division of functions of control and protection of forests and their commercial use between independent structures; overcoming corruption as one of the important causes of crime in the field of forestry, etc.

Keywords: criminal offenses, illegal logging, forestry, criminogenic processes in the sphere of forestry activity, crime in the sphere of forestry relations, counteraction to crimes in the sphere of forest turnover.

Отримано 08.10.2020